

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Центр заочної форми навчання

Кафедра міжнародних економічних відносин

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

д.е.н., проф. Козак Ю.Г.

“ ____ ” _____ 20 ____ р.

ВИПУСКНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності міжнародна економіка

за темою:

«Підвищення міжнародної конкурентоспроможності промислового підприємства (на прикладі ПАТ «Одескабель»)»

Виконавець студентка 4 курсу 7 групи

центру заочної форми навчання

Кириленко Аліна Володимирівна

Науковий керівник:

к.е.н., старший викладач

Сукач Ольга Олексіївна

Одеса 2019

АНОТАЦІЯ

Кириленко А.В. «Підвищення міжнародної конкурентоспроможності промислового підприємства (на прикладі ПАТ «Одескабель»)),
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 6.030503
«Міжнародна економіка»

Одеський національний економічний університет

м. Одеса, 2019 рік

Кваліфікаційна робота бакалавра складається з трьох розділів. Об'єктом дослідження є міжнародна конкурентоспроможність ПАТ «Одескабель». У роботі розглядаються теоретичні аспекти конкурентоспроможності, визначається вплив внутрішнього та зовнішнього середовища на міжнародну конкурентоспроможність підприємства та методи її оцінки.

Проаналізовано зовнішньоекономічну діяльність ПАТ «Одескабель», здійснено SWOT-аналіз підприємства виявлені сильні та слабкі сторони, що сприяють та заважають конкурентоспроможності на міжнародному ринці. Поставлена оцінка конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель».

Запропоновано напрями вдосконалення міжнародної конкурентоспроможності підприємства, розроблено заходи щодо оптимізації маркетингові заходи та підвищення ефективності збуту і просування, зокрема шляхом участі у міжнародних виставках, оптимізації відділу ЗЕД.

Ключові слова: міжнародна конкурентоспроможність, зовнішнє середовище, експорт, збут, конкурент, прибуток, відділ ЗЕД, ефективність, «Одескабель»

ANNOTATION

Kirilenko A.V. "International Competitiveness of Industrial Companies (on the application of Odeskabel)",
qualifying work for obtaining an educational bachelor's degree in specialty 6.030503 "International Economics"

Odessa National University of Economics

Odessa, 2019

The qualification work of the bachelor's degree consists of three sections. The object of research is the international competitiveness of PJSC "Odeskabel". The theoretical aspects of competitiveness are considered, the influence of internal and external environment on the international competitiveness of the enterprise and methods of its estimation are determined.

The foreign trade activity of PJSC "Odeskabel" was analyzed, SWOT-analysis of the company revealed the strengths and weaknesses that promote and hinder competitiveness on the international market. Assessed the competitiveness of PJSC "Odeskabel"

The directions of improvement of the international competitiveness of the enterprise are offered, measures for optimization of marketing measures and increase of sales efficiency and promotion, in particular through participation in international exhibitions, optimization of the foreign economic activity department, were offered.

Key words: international competitiveness, external value, export, sales, competitor, profit, department of foreign economic activity, efficiency, "Odeskabel".

Зміст

Вступ.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ	
1.1 Економічний зміст міжнародної конкурентоспроможності підприємства.....	8
1.2 Економічні чинники впливу на рівень міжнародної конкурентоспроможності підприємства.....	15
1.3 Методичні підходи та критерії щодо оцінювання рівня міжнародної конкурентоспроможності промислових підприємств.....	22
Висновок до розділу 1.....	32
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ «ОДЕСЬКОГО КАБЕЛЬНОГО ЗАВОДУ «ОДЕСКАБЕЛЬ»»	
2.1 Аналіз зовнішньоторговельної діяльності ПАТ «Одескабель».....	34
2.2 Вплив економічних чинників на формування міжнародної конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель».....	46
2.3 Оцінювання міжнародної конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель».....	50
Висновок до розділу 2.....	56
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПАТ «ОДЕСКАБЕЛЬ»	
3.1 Міжнародний маркетинг, як інструмент підвищення міжнародної конкурентоспроможності ПАТ "Одескабель".....	57
3.2 Організаційні засади щодо удосконалення функціонального забезпечення міжнародної конкурентоспроможності на підприємстві ПАТ "Одескабель".....	64
Висновок до розділу 3.....	72
ВИСНОВКИ.....	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	76

ВСТУП

Актуальність теми. В сучасному світі конкурентоспроможність відіграє важливу роль в будь-якій сфері. На жаль, недосконала політика держави відображається на конкурентоздатності вітчизняних підприємств на міжнародному ринці.

Міжнародна конкурентоспроможність є основою функціонування кожної держави. Відповідно до законів конкуренції відбувається ефективний перерозподіл ресурсів в народному господарстві, задовольняються потреби населення, підвищується ефективність функціонування підприємств.

На даний момент вплив глобалізації яскраво відчувається і тому вплив відображається на конкуренції на національному та міжнародному рівнях. Конкурентоспроможність товарів, підприємств, галузей і країн показує можливість та готовність на певному рівні задовольняти потреби покупця і конкурувати з суперниками.

Підвищення конкурентоздатності підприємство являє собою багатокомпонентною проблемою для дослідження, результати, яких можна використовувати в практиці. До того аналіз міжнародної конкурентоздатності підприємства тісно пов'язаний з стратегічним менеджментом, що набуті знання будуть корисними для вітчизняних підприємств.

Теоретико-методологічною основою дослідження є наукові здобутки величезної кількості українських та зарубіжних вчених-економістів, серед яких особливо доцільно відмітити: Г. Азоева, І. Александрова, Н. Амеліної, Л.Антонюка, І. Багрової, Л. Балабанової, М. Борисової, Г. Бурука, О. А. Войчака, О. Воронкової, Н. Горбала, І. Грозного, І. Должанської, П. Дудяка, О. Журана, С. Ільчишина, М. Касаткіної, Н. Коваленка, Ю. Козака, О. Кузьмина, В. Кучера, Л. Лісовської, М. Макаренка, Н. Міщенко, В. Павлової, І. Піддубного, С. Позняка, М. Портера, Г. Рзаєва,

В. Романенка, Н. Савельєва, І.Сіваченка, Н.Тарнавської, Р. Фатхутдінова та інших.

Метою випускної роботи є вивчення теоретичних основ міжнародної конкурентоспроможності кабельного підприємства та можливість використання отриманих теоретичних знань для розробки системи заходів підвищення конкурентоздатності підприємства ПАТ «Одескабель» на зовнішніх ринках;

Для реалізації поставленої мети потрібно виконати наступні задачі:

1. Охарактеризувати економічне поняття міжнародна конкурентоспроможність підприємства.

2. Узагальнити фактори впливу на формування рівня міжнародної конкурентоспроможності підприємства.

3. Розкрити методи оцінювання конкурентоспроможності підприємства.

4. Проаналізувати зовнішньоекономічну діяльність ПАТ «Одескабель».

5. Здійснити SWOT-аналіз ПАТ «Одескабель».

6. Дослідити рівень міжнародної конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель».

7. Розробити маркетингові рекомендації щодо підвищення рівня міжнародної конкурентоспроможності ПАТ «Одескабель».

8. Удосконалити організаційну структуру ПАТ «Одескабель» з метою забезпечення ефективності функціональних виконань зовнішньоекономічних функцій.

Об'єктом дослідження є процес формування міжнародних конкурентних переваг підприємства ПАТ «Одескабель».

Предметом дослідження виступають теоретико-методичні та організаційно-економічні рішення щодо підвищення рівня міжнародної конкурентоспроможності підприємств кабельної промисловості.

Вихідними даними для дослідження і розробки поставлених задач стали наукові статті провідних вчених-економістів, монографії, періодичні видання,

статистична звітність підприємства, внутрішня документація та регламенти підприємства, що відповідно були оброблені й узагальнені для одержання необхідних висновків і рекомендацій.

У процесі наукового дослідження застосовувалися **загальнонаукові та спеціальні методи наукового пізнання**. При теоретико-методичному аналізі міжнародної конкурентоспроможності із загальнонаукових методів застосовано аналіз та синтез, індукція та дедукція, абстрактно-логічний метод, метод узагальнення та класифікації. До спеціальних методів належать метод економічного аналізу (в процесі аналізу динаміки зовнішньоекономічної діяльності ПАТ «Одескабель»), графічний (для наочного схематичного зображення результатів дослідження) та табличний методи (подання результатів зведення та групування аналітичних даних зовнішньої торгівлі ПАТ «Одескабель»)

Практичне значення результатів відображається в наданні рекомендацій підприємству ПАТ «Одескабель» щодо підвищення рівня міжнародної конкурентоспроможності та зростання показників ефекту та ефективності підприємства.

За результатами виконання дипломної роботи бакалавра опубліковано 2 наукові статті:

Кириленко А., Сукач О. О. Економічний зміст міжнародної конкурентоспроможності підприємства / А. Кириленко, О. О. Сукач О. О // Матеріали студентської науково-практичної конференції «Минуле, Сучасне, Майбутнє», Випуск 9 (м. Одеса, 9 квітня 2019 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: ОНЕУ, 2019. – С. 279-287.

Наукові результати дипломної роботи бакалавра **апробовано** на міжнародній конференції:

Кириленко А.В, Сукач О. О. Підвищення конкурентоспроможності промислового підприємства ПАТ «Одескабель» / А. В. Кириленко, О. О. Сукач

// Матеріали виступів Всеукраїнського форуму з проблем міжнародних економічних відносин (в онлайн форматі) (11 квітня 2019 року). – Житомир : ЖДТУ, 2019 (Електронне видання) (у друці).

Обсяг та структура роботи: дипломна робота містить 79 сторінок, складається з вступу, трьох розділів, висновку та списку використаної літератури.

ВИСНОВКИ

В процесі вивчення теоретико-методичних і практичних аспектів дослідження міжнародної конкурентоспроможності промислових підприємств були зроблені певні висновки.

Аналізуючи підходи авторів до сутності поняття «конкурентоспроможність», можна зробити висновок, що конкурентоспроможність підприємства в умовах ринкової економіки є узагальнюючою характеристикою діяльності господарюючого суб'єкта, що відображає рівень ефективності використання підприємством економічних ресурсів в порівнянні з ефективністю використання економічних ресурсів конкурентами.

Міжнародна конкурентоспроможність підприємства - це його здатність ефективно функціонувати на зовнішньому ринку, а також можливість ведення ефективної фінансово-господарської, зовнішньоекономічної діяльності та досягнення лідируючих позицій у міжнародному конкурентному середовищі.

Основні фактори, що впливають на конкурентоспроможність фірми можна поділити на внутрішні (виробництво, маркетинг, персонал, система менеджменту) та зовнішні (природні, соціальні, правові, економічні, політичні умови). Особливу роль відіграє мінливість кон'юктури ринку та поведінки учасників ринку: постачальників, споживачів, конкурентів.

В дипломній роботі було досліджено середовище функціонування ПАТ «Одескабель» та визначено шляхи підвищення міжнародної конкурентоспроможності підприємства.

Були надані методичні підходи та критерії щодо оцінювання рівня міжнародної конкурентоспроможності промислових підприємств. Оцінка рівня конкурентоспроможності різних об'єктів являє собою дуже складну

роботу, так як: по-перше, в конкурентоспроможності фокусуються всі показники якості та ресурсоемності роботи всього персоналу по всіх стадіях життєвого циклу об'єктів; по-друге, в даний час відсутні міжнародні документи з оцінки конкурентоспроможності різних об'єктів; по-третє, технічна, економічна, кадрова, соціальна політика не орієнтована на забезпечення конкурентоспроможності різних об'єктів.

Була проаналізована конкурентоспроможність на міжнародному ринку ПАТ «Одескабель», а саме було розглянуто асортимент підприємств, охарактеризувалось підприємство в цілому, країни-партнери з якими співпрацює підприємство. Одних з головних факторів конкурентоспроможності було розглянуто, таке як конкуренти на вітчизняному ринці, так і конкуренти на міжнародному ринці та їх характеристика.

Були проаналізовані показники конкурентоспроможності в динаміці, тобто за 2015-2017 рр. Також була розглянута товарна структура за 2016-2017 рр та географічна структура за 2016-2017 рр. та були побудовані діаграми по цим структурам. Проаналізованою була проблема ПАТ «Одескабель», яка характеризується тим, що підприємство недостатньо рекламує себе на міжнародному ринку, тобто не бере участі на міжнародних конференціях, симпозіумах та інших заходах.

Був проведений SWOT-аналіз, який виявив головні сильні сторони ПАТ «Одескабель» та слабкі сторони, тобто внутрішні фактори та можливості та загрози підприємства, тобто зовнішні фактори.

Були розглянуті та запропоновані рішення двох головних проблем ПАТ «Одескабель». Перша з них це маркетингові проблеми підприємства на міжнародному рівні та другою являється недостатня згуртованість організаційної структури у відділі ЗЕД.

Було розглянуто ПАТ «Одескабель», який нараховує 17 країн-партнерів, але задля розширення ринків збуту підприємству потрібно більш активно розвивати міжнародний маркетинг, що призведе до максимізації прибутку на підприємстві та покращить авторитет підприємства, як і на тернах України, так за її межами. Найпершою пройде виставка Sajma Tehnike 2019 в Сербії місті Белград. Ще однією перспективним ярмарком являється IEX - Insulation Expo Europe, яка буде проходити в Німеччині, Нюрнберзі. Перевага цієї виставки являється, те що компанія розширить свої межі на європейському ринці, будуть представники різних галузей. Остання виставка з пропонованих мною є Wire & Cable India 2020, яка буде проходити в Індії, Мумбаї. Перевага участі на цій виставці є те, що це абсолютно новий ринок, на даний момент в Індії активно розвивається ІТ- технології, тому ПАТ «Одескабель» підійде шириною асортименту та доступністю своєї ціни. Тому ця виставка є перспективно вигідною, хоча організація поїздки на цю виставку буде коштувати значних коштів.

Проаналізувавши другу проблему ПАТ «Одескабель», а саме організаційну структуру ПАТ «Одескабель» то видно, що підприємство відноситься к функціональній організаційній системі. Організаційна структура на підприємстві ПАТ «Одескабель» є багатоскладовою і задіяні широкий спектр структур. Головна проблема являється досить роздрібні відділи, які не об'єднують один відділ ЗЕД. Це дозволило об'єднатися усім ланкам в один відділ, що може покращити направленість підприємства на зовнішньоекономічну діяльність підприємства та покращити збут на зовнішній збут підприємства. Одна з проблем на підприємстві недостатня комунікація на підприємстві, усіх кадрів на рівні ЗЕД, що зменшує ефективність роботи на ПАТ «Одескабель».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Абрамова І. Г., Абрамов Д. А. Конкурентоспроможність продукції як основа вибору стратегії розвитку підприємства авіаційного комплексу // Известия Самарського наукового центру РАН. 2010. №1-2.
2. Азоев Г.Л. Конкуренція: аналіз, стратегія і практика / Г.Л. Азоев. - М .: ЦЕІМ, 2016. - 207 с.
3. Александрова Ю.Ю. Сучасний зміст механізму конкуренції // Проблеми сучасної економіки. -2015. - № 1 (21) .
4. Антонюк К. І. Формування стратегії позиціонування: підходи та шляхи вдосконалення / К. І. Антонюк // Вісник Львів. Ун-ту. Серія екон. – 2017.– Вип. 37. – С. 142–148
5. Аристов О.В. Конкурентність і конкурентоспроможність / О.В. Аристов. - М .: Теис, 2009. – с.203
6. Белкін В.Г. Конкурентне середовище і конкурентоспроможність економічних об'єктів: монографія / В.Г. Белкін, Ю.Д. Шмідт, І.М. Романова. - Владивосток: Вид-во ТДЕУ, 2017. - С. 95.
7. Брутман А.Б. Особливості оцінки конкурентоспроможності підприємств на міжнародних і внутрішніх ринках [Електронний ресурс]. - [Режим доступу]: www.rusnauka.com/3_ANRR_2009/Economics/39580.doc.htm
8. Бурдина А.А. Вплив ризиків на конкурентоспроможність підприємства // Економічний аналіз: теорія і практика. 2016. №2
9. Воронов Д. С., Криворотов В.В. шляхи підвищення конкурентоспроможності підприємства // Проблеми організації конкурентоспроможного виробництва і підвищення стійкості виробничих систем. Збірник наукових статей. Єкатеринбург: Изд-во УГТУУПІ, 2011. с. 481-488.
10. Воронкова А.Е. Підтримка конкурентоздатного потенціалу підприємства. - К.:Техніка, 2008. - 152 с.

11. Герчикова І.М. Менеджмент: Підручник для вузів / І.М. Герчиков. - 4-е изд., Перераб. і доп. - М: ЮНИТИ-ДАНА, 2013. - 511 с
12. Гершун А. Технології збалансованого управління / А. Гершун, М. Горський. - М.: Маг консалтинг, 2015 - 409 с.
13. Гусева М.Н. Конкурентоспроможність організації на кожному етапі життєвого циклу / М.Н. Гусева // Бізнес в законі. Економіко-юридичний журнал. - 2011. - № 5. - С. 179-182.
14. Дудяк Р.П. Маркетингове забезпечення конкурентоспроможності підприємств у формуванні їх збутової політики / Р.П. Дудяк, С.Я. Бугіль, О.Р. Дудяк // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". –2009. – № 649: Логістика. – С. 268-275.
15. Зулькарнаев І.У., Ільясова Л.Р. метод розрахунку інтегральної конкурентоспроможності промислових, торгових і фінансових підприємств //Маркетинг в Росії і за кордоном. 2015. № 4 (24). С. 17-27
16. Калієва О.М., - Еволюція наукових поглядів на сутність конкурентоспроможності в економіці // Вісник ВУіТ. 2015. №1 (33) - с.12.
17. Катькало В. С. Еволюція теорії стратегічного управління. СПб.: Видавництво. Будинок С.-Петербур. держ ун-ту, 2008. - 548 с.
18. Кіндрацька Г.І. Стратегічний менеджмент: навч. посібник / Г.І. Кіндрацька. – 2-ге вид., переробл. і доп. – К.: Знання, 2010. – 406 с.
19. Кобиляцький Л.С. Управління конкурентоспроможністю: Навч. посіб. / Л.С. Кобиляцький. – К.: Зовн. торгівля, 2013. – 304 с
20. Конкурентна стратегія: Методика аналізу галузей і конкурентів / Майкл Е. Портер; Пер. з англ. - М.: Альпіна Бізнес Букс, 2015. - 454 с.
21. Котельніков Д.І., Задорожна С.М. Управління конкурентноспроможністю. Навчальний посібник для ВНЗ (рек. МОН України)-К. Слово-2014- с.168;
22. Кошелупов І.Ф. Управління конкурентоспроможністю підприємства: Навч. посіб. / І.Ф. Кошелупов. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – 152 с.

23. Куденко Н.В. Маркетингові стратегії фірми: Монографія / Н.В. Куденко. – К.: КНЕУ, 2012. – 245 с.
24. Офіційна сторінка міжнародних виставок [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://worldexpo.pro/>
25. Офіційна звітність підприємства ПАТ «Одескабель» [Електронний ресурс], URL: <https://smida.gov.ua/>
26. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. Конкурентоспроможність фірми. Навчально-методичний комплекс для студентів економічних спеціальностей-К. ЦУЛ-2015-112-с.;
27. Пасічник В.Г., Акіліна О.В. Конкурентоспроможність фірми. Навчально-методичний комплекс для студентів економічних спеціальностей-К. ЦУЛ-2015-112-с.;
28. Покропивного С.Ф.. Економіка підприємства: Підручник. За ред. акад. 2-е вид., перероб. та доп. - К.: КНЕУ, 2011. - 528с
29. Портер М. Конкурентна перевага: Як досягти високого результату і забезпечити його стійкість / М. Портер; пер. з англ. - М.: Альпіна Бізнес Букс, 2015. - 715 с
30. Поташник Я.С. Основи стратегічного менеджменту: навч. сел. / Я.С. Поташник. - Н. Новгород: Изд. Гладкова О.В., 2007. - 164 с
31. Прескотт Дж., Міллер С. Конкурентна розвідка: уроки з окопів (Пер. З англ.) -М. Альпіна-2004-336-с. ;
32. Смольянова Е.Л. К вопросу о классификации факторов и резервов обеспечения конкурентоспособности предприятия / Е.Л. Смольянова, В.Б. Малицкая // Вестник ТГУ. – 2009. – № 2. – С. 336–344.
33. Сорока М.В. Маркетинг відносин у системі “промислове підприємство–інвестор” / М.В. Сорока, О.С. Мельниченко, І.І. Мархевка // Вісник Нац. унту "Львівська політехніка". – 2010. – № 669: Логістика. – С. 130-137.

34. Франчук І. Визначення маркетингової стратегії конкуренції// Вісник Акад. Гос. Управл. При Президенті України. - 2009. - №2. - С. 120 - 127.
35. Фатхутдинов Р. А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление/ Р.А. Фатхутдинов. – М.: ИНФРА-М. – 2010. – 312с.
36. Фатхутдінов Р. А. Конкурентоспроможність організації в умовах кризи: економіка, маркетинг, менеджмент / Р. А. Фатхутдінов. – М.: Видавничокнижкоторговий центр «Маркетинг», 2012. – 892 с.
37. Фатхутдінов Р.А. Управління конкурентоздатністю організації: підручник /Фатхутдінов Р.А., Осовська Г.В.; заг. ред. Осовська Г.В. – К.: Кондор, 2009.– 468с.
38. Шинкаренко В.Г. Управление конкурентоспособностью предприятия / В. Г.Шинкаренко, А. С. Бондаренко. – Харьков : Изд-во ХНАДУ, 2013. – 186 с.
39. Хейвуд Дж.Б.Аутсорсинг: в поисках конкурентных преимуществ- М.Вильямс-2012- 176 с.;
40. Хемел Г., Прахлад К., Томас Г., О'Ніл Д. Стратегічна гнучкість / Пер з англ. - СПб .: Питер, 2015. - 384 с.
41. Хміль Т.М. Стратегический менеджмент: Учеб. пособие / Т.М. Хміль, С.К. Василик, Л.О. Шишмарева. – Х.: ИД «ИНЖЭК», 2014. – 136 с.
42. Хруцкий В. Е., Корнеева И. В. Современный маркетинг: настольная книга по исследованию рынка. М.: Финансы и статистика, 2015. 560 с.
43. Цал-Цалко Ю.С. Витрати підприємства: Навч. посібник. -Житомир: ЖІТІ, 2012. - 647 с.
44. Цал-Цалко Ю.С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз: Навч.посібник. - 2-ге видання, перероблене і доповнене. - Житомир, ЖІТІ, 2011. - 300с.
45. Цал-Цалко Ю.С., Холод Б.І. Економіка підприємства: Навч. посібник.- Житомир: ЖІТІ, 2010.-388 с.
46. Чумаченко М.Г. Економічний аналіз: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2011. - 540с.

47. Швець І.Ю. Методологічні проблеми дослідження й керування конкурентноздатністю туристичних послуг.- К.: ВГЛ Обрії, 2015.- 240с.
48. Шегди А. В. Економіка підприємства: Навч. посіб. / За ред. - К.:Знання-Прес, 2001 – 301с.
49. Янковий О.Г. Діагностика фінансово-економічної стійкості підприємства на основі грошових потоків // Вісник соціально-економічних досліджень. – ОНЕУ.– 2017. – № 2-3 (63-64). – С. 70- 78
50. Янковий О.Г. До проблеми визначення пріоритетності інвестиційних проектів промислового підприємства // Економіка харчової промисловості. – 2015. – № 1(25). – С. 71-76.
51. Яшин Н. С. Конкурентоспроможність промислового підприємства: методологія, оцінка, регулювання. Саратов: СГЕА, 2014. 248 с.